

Małgorzata Tuszyńska, Mirosław Pietrzak, Franciszek Rożnowski

Pruszcz Gdański, woj. gdańskie, St. 7,
AZP 14-44/11

Informator Archeologiczny : badania 24, 49-50

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pochówki te można zaliczyć do kultury pomorskiej i wstępnie datować na wczesny okres lateński.

Badania będą kontynuowane.

Oblin, gm. Maciejowice woj. siedleckie St. 5 AZP 68-71

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie

Badania prowadziła dr K. Czarniecka przy współudziale mgr. Z. Nowakowskiego. Piąty sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej z młodszego okresu przedrzymskiego i wczesnego okresu wpływów rzymskich.

Przebadano 637 m² odkrywając 35 grobów, w tym 17 popielnicowych i 18 jamowych. Uchwycono dalszą część wschodniego i zachodniego skraju cmentarzyska i zbliżono się, prawdopodobnie, do skraju południowego. Groby datowane są na fazy A₂, A₃ i B₁. Duża, stosunkowo, liczba grobów datowanych na B₁ wypełnia lukę chronologiczną obserwowaną w poprzednich sezonach, kiedy wśród znalezisk dominowały materiały datowane na A₂, A₃ i B₂.

Z grobów z okresu przedrzymskiego pochodzą zapinki wyłącznie odmiany M. Znalezione je w grobach 146, 154, 156, 157. Z fazy B₁ pochodzą zapinki A 67 i 68 (z grobów 136, 142, 153, 167 i 169). Do ciekawszych znalezisk należą dwie zapinki A 236, jedna znaleziona w grobie 143, druga luźno. Z fazy B₁ pochodzi również sprzączka omegowata, którą znaleziono luźno. Broni reprezentuje 1 miecz jednosieczny z grobu 158 datowany na fazę B₁, jedno umbo żel. typ 9 wg Bohnsacka datowane na fazę A₃ z grobu 156 oraz 13 grotów, w tym dwa o liściu wycinanym, z grobów 135 i 163. Z grobu 163 pochodzi również ostroga żel. typ 1 wg Jahna, datowana na fazę A₂.

Luźno w czystym, plasku na skraju cmentarzyska, znaleziono fragmenty jednego naczynia kultury łużyckiej datowanego na IV-V okres epoki brązu.

Materiały z badań złożono w PMA.

Okolowice, gm. Pabianice woj. łódzkie St. 1 patrz epoka brązu

Oslonki, woj. wrocławskie St. 1 patrz neolit

Pikulie, gm. Janów Lubelski woj. tarnobrzeskie St. 2 AZP 89-79

Biurowo Badań i Dokumentacji Zabytków w Tarnobrzegu

Badania prowadził mgr Krzysztof Garbacz. Finansował WKZ w Tarnobrzegu. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej.

Stanowisko zostało odkryte w Lasach Janowskich w lipcu 1990 r., w sposób przypadkowy, przez poszukiwaczy militariów.

Przy pomocy wykrywacza metali wydobyto z ziemi żelazne przedmioty (elementy uzbrojenia, narzędzia) jak miecz z pochwą, fragmenty umbra, 17 nitów, 9 grotów oszczepów i włóczni, ostrogę, tok, 7 noży, a także brązowy fragment pochwy miecza.

We wrześniu 1990 r. BBiDZ w Tarnobrzegu przeprowadziło jednodniowe badania ratownicze. Wykop założono w miejscu odkrycia miecza. Odkryto drobne resztki przedmiotów żelaznych. Jama grobu nie zachowała się. Brak było kości oraz jakiegokolwiek ceramiki. Zlokalizowano miejsca odkrycia części spośród zabytków i wykonano szkic w terenie.

W najbliższych latach planuje się przeprowadzenie ratowniczych badań wykopaliskowych. Spośród pozyskanych zabytków na szczególną uwagę zasługują żelazny miecz z pochwą oraz brązowy fragment pochwy. Miecz, zaliczany do typu IV J. Kostrzewskiego posiadał pochwę wzmacnioną bocznymi rylnienkowatymi okuciami i zdobioną prostymi oraz profilowanymi listewkami poprzecznymi. Miecz ten może być datowany na środkową fazę młodszego okresu przedrzymskiego. Zdobiony ornamentem odciskanym i 2 profilowanymi nakładkami brązowy fragment pochwy miecza z pewnością należy zaliczyć do importów z terenów Noricum i Pannonii. Egzemplarz ten datowany jest na późną fazę młodszego okresu przedrzymskiego.

Cmentarzysko w Pikulach wstępnie datowane jest na okres: od środkowej fazy młodszego okresu przedrzymskiego do fazy B₂ okresu wpływów rzymskich.

Pruszcz Gdański, woj. gdańskie St. 7 AZP 14-44/11

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku

Badania prowadzili mgr mgr Małgorzata Tuszyńska i Mirosław Pietrzak przy współpracy dr. Franciszka Rożnowskiego z WSP w Słupsku. Finansował WKZ w Gdańsku, Urząd Miasta w Pruszczu Gdańskim i Software

Technology Computers w Gdańsku. Czwarty sezon badań. Cmentarzysko plaskie z młodszego okresu przedrzymskiego i wpływów rzymskich.

Kontynuacja badań ratowniczych z lat 1984-85 i 1989. Przebadano obszar około 8 arów w zachodniej części cmentarzyska odsłaniając 91 obiektów, w tym 89 grobów — ciałopalnych 77 (39 jamowych i 38 popielnicowych), szkieletowych 12 oraz 2 jamy. Znaczna część grobów ciałopalnych była w różnym stopniu uszkodzona.

Wszystkie groby popielnicowe pochodziły z młodszego okresu przedrzymskiego. Większość popielnic była uszkodzona. Wśród nich wyróżniono formy jajowate, jednoucha naczynia szerokootworowe oraz bezuche zaopatrzone, w nielicznych wypadkach, w górnej części w guzki lub kraczki. Pozyskano kilkanaście grotów żelaznych, 6 umb, 3 miecze żelazne dwusieczne w pochwach żelaznych oraz 1 jednosieczny.

Wśród grobów jamowych 36 reprezentuje kulturę oksywską. Wystąpiły w nich m.in. kłamy brązowe żebrowane, kłamy żelazne jednodzielne i dwuczściowe, zawiasowe, nożyki żelazne sierpkowate, przęśliki gliniane.

W grobach kultury oksywskiej tak popielnicowych jak i jamowych datowanych na fazy A₂ i A₃ młodszego okresu przedrzymskiego wystąpiły zapinki żelazne odmiany D-E, K oraz M-N a także brązowe, odmiany G i O wg J. Kostrzewskiego.

Trzy groby jamowe, w których znajdowały się zapinki brązowe II i III grupy wg Almgrena (II, 39; III, 45, 46, 53) pochodzą z fazy B₁ i B_{2b} starszego okresu wpływów rzymskich.

Cztery spośród grobów szkieletowych nie posiadały żadnych wyznaczników chronologicznych, pięć pochodziło z fazy B₁ — B_{2a}, jeden z fazy B_{2b}. Wśród nich na uwagę zasługuje grób nr 295, w którym obok dwóch zapinek brązowych — AIII, 45 była zapinka brązowa AIII, 59-61.

Grób szkieletowy nr 352 z fazy B₂ wyróżniał się innym ułożeniem szkieletu, rzadkim w kulturze wielbarskiej. Kości szkieletu ułożone były na osi E-W z odchyleniem na południe z głową od wschodu.

Schyłkową fazę użytkowania cmentarzyska — wczesna faza okresu wędrówek ludów, reprezentują 2 groby szkieletowe. Grób nr 342, w którym była m.in. języczkowata końcówka pasa z brązu oraz grób nr 378, gdzie obok sprzączki żelaznej do pasa z lekko pogrubiałą ramą znajdowały się 2 zapinki brązowe z czterozwojową sprężyną, przednią cięciwą, o kabląku taśmowatym i pełnej pochewce, z ornamentem metopowym na kabląku i nożce, mające analogie na cmentarzysku w Mikulczicach (Peregrinatio Gothica, s. 235, Abb. 12, 11. Łódź 1986.).

Materiały znajdują się w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.

Całkowite przebadanie cmentarzyska będzie możliwe po udostępnieniu terenu zajętego obecnie przez ogródki.

■ Psary, gm. Jemielin woj. leszczyńskie St. 40 patrz okres rzymski

Rąty, gm. Somonino
woj. gdańskie
St. 1 AZP nr 14-39/40

Museum Archeologiczne w Gdańsku

Badania prowadził mgr Mirosław Fudziński (autor sprawozdania) przy współudziale mgr Barbary Babińskiej z MAC i mgr Ewy Kurylak z MAIE w Łodzi. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Gdańsku. Piąty sezon badań. Cmentarzysko kultury wschodniopomorskiej z wczesnego okresu lateńskiego ze śladami osadnictwa z okresu wpływów rzymskich.

Celem tegorocznych badań była próba uchwycenia granic stanowiska w kierunku południowym i zachodnim.

Jeden wykop o powierzchni 64 m² usytuowano w części południowej stanowiska, na terenie łąki. W części zachodniej, dwa wykopy o powierzchni 71 m² usytuowano w lesie przylegającym z tej strony pola.

Odkryto 5 obiektów (od nr 64 do nr 68): 4 paleniska i bruk kamienny. Ponadto wyeksplorowano zachowaną część dużego bruku kamiennego (obiekt nr 40) odkrytego w sezonie poprzednim.

Obiekty południowej części stanowiska datowane na wczesny okres lateński (nr 40 i nr 65 do 68) zawierały nieliczne fragmenty ceramiki. Obiekt nr 64 — palenisko, zostało odkryte w wykopie usytuowanym w lesie w zachodniej części stanowiska. Zawierało ono liczne fragmenty ceramiki (niektóre wtórnie przepalone) i polepę. Obiekt ten można datować na przełom II i III w. n. e. i zaliczyć jako pozostałość osadnictwa ludności kultury wielbarskiej.

Dokumentacja i materiały znajdują się w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.

Badania będą kontynuowane.